

От безотпадни конструкции към устойчив дизайн на облекла

Гл. ас. д-р инж. Боряна Георгиева – Гущанова

Кат. „Инженерен дизайн“

Машиностроителен Факултет

Технически Университет – София

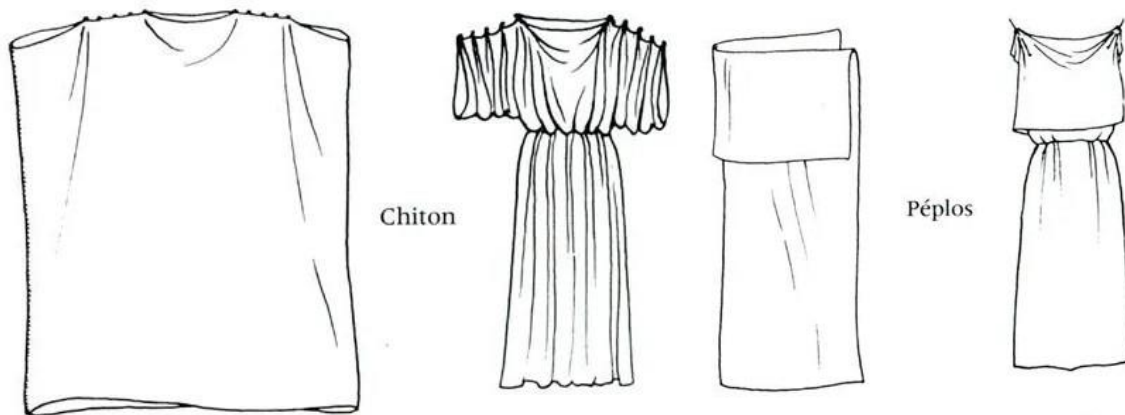
boryana.georgieva@tu-sofia.bg

Модната индустрия е един от големите вредители на околната среда в наши дни. Започвайки от производството на суровините за текстилната индустрия, минавайки през багренето на тъканите и други химически обработки, завършвайки с отпадъка от традиционното кроене, които е около 15 % от плата.

Забързаното ежедневие и медиите въвеждат и така наречената бърза мода – тенденции, актуални за кратко, въведени от някоя популярна личност. Марките, които се занимават с изработка на конфекция, използват тази бърза мода с цел бърза печалба. Тяхна цел най-често са тийнейджърите, които рядко се замислят за последиците от тези свои импулсивни покупки. Бързата мода са облекла и аксесоари, които са актуални около месец. След това биват захвърлени в дъното на гардероба или на сметището.

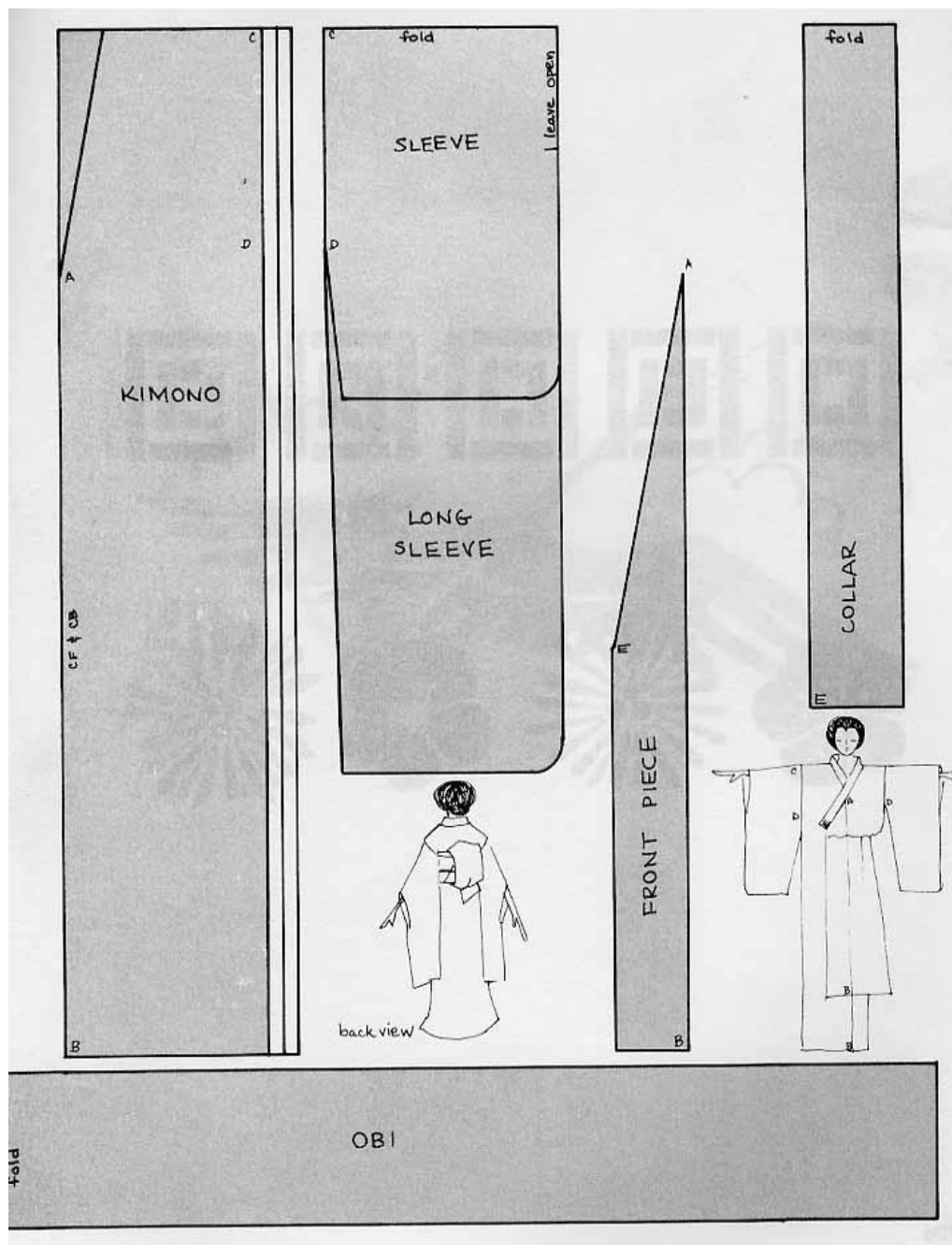
Замърсяването на околната среда, противно на очакванията, не се постига с изхвърлените вече носени дрехи. Големият отпадък е от новите непродадени облекла от бързата мода. Всяка година тонове непродадени артикули отиват на сметището. Това се случва, защото производителите пресищат пазара с бързата мода. Често от един вид облекло се произвеждат до няколко милиарда бройки – за да бъде сигурно, че ще има за всеки жител на планетата, ако пожелае да купи.

В древността хората са се отнасяли по-отговорно към текстила – използвали са го изцяло. Един добър пример за това са облеклата на древните гърци. Фигура 1 илюстрира хитон и пеплос, изпълнени по напълно безотпадна технология.

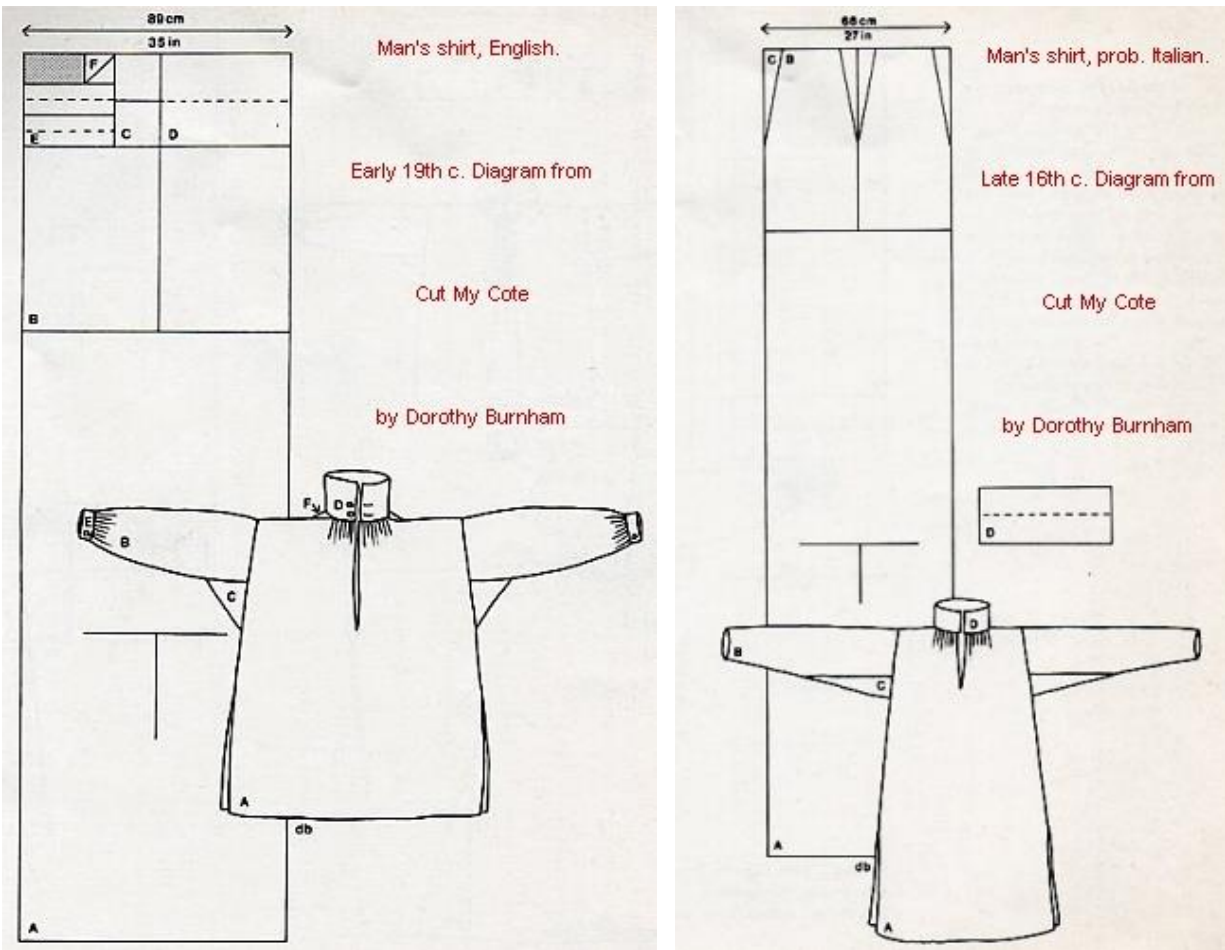
Фиг. 1. Древногръцки безотпадни облекла

Японските традиционни кимона също много се доближават до безотпадното облекло (Фиг. 2). Конструкцията е почти изцяло изградена от правоъгълници, които ако се разположат прецизно по плата, могат да оставят пренебрежим отпадък. Целта на този начин на изработка често е скъпо струпващата коприна, от които се изработват тези облекла.

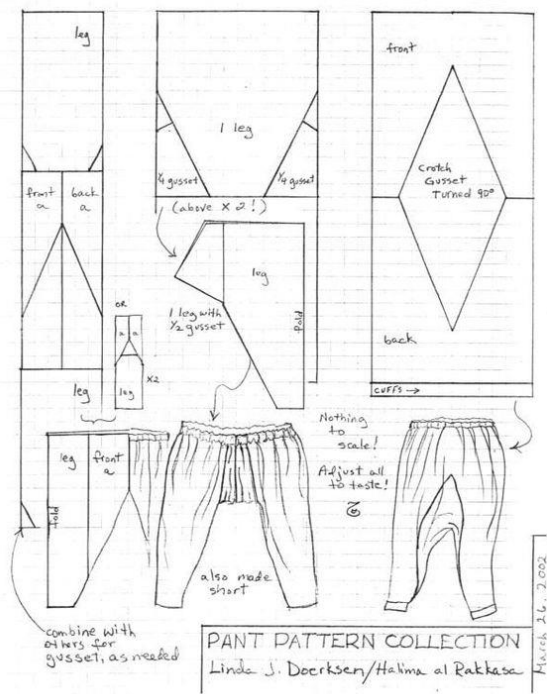
Фиг. 2 Конструкция на японско кимono

През Средновековието също се е обръщало внимание на цялостното използване на платовете. На фигура 3 са представени конструкции на ризи.

Фиг. 3. Мъжки ризи без отпадък

По това време са изработвали и панталони по безотпадна технология (Фиг. 3). Били са доста удобни и са позволявали свобода на движенията. Мъжките панталони при българските носии са изработени по подобен начин.

Фиг. 4. Конструкция на панталон по пример от средните векове.

По-късно изобилието от ресурси позволява пилеенето на материал и модната индустрия спира да се интересува от пестенето на плат.

Но с промяната на мисленето на съвременния човек и достъпа до информация, все повече съвременни дизайнери се заемат със задачата да използват 100 % (или близко до 100%) от плата, за да създадат дизайните си.

Настасия Хистория Хиладас са група дизайнери основана през 2009 г. като устойчива модна марка с нулеви отпадъци. Седалището ѝ е във Валенсия. Използват само органични тъкани и предлагат конструкции без отпадък (фиг. 5). Провеждат курсове за дизайнери свързани с безотпадната мода. Моделите облекла, които проектират са с голям потенциал да се произвеждат масово.

Фиг. 5. Безотпадни модели на Настасия Хистория Хиладас

Дизайнер с по-различен подход е Карлос Виламил от САЩ. Той предлага екстравагантни рокли сглобени от правоъгълници и квадрати (Фиг.6). Моделите ще бъдат по-подходящи за произвеждане в малко серийно производство.

Фиг. 6. Безотпадни дизайни на Карлос Виламил

Друг възможен начин за изработка на безотпадни облекла е използването на квадратно парче плат с размер на цялата ширина на плата. Плата се разрязва на седемте съставни полигона на играта Танграм и частите се разместват, за да се постигнат различни модели облекла. Такива облекла по безотпадна технология са изработени за колекция „Танграм“ (Фиг. 7). Тя се състои от четири основни конструкции, които са изработени от по три текстила с различни характеристики. Облеклата много напомнят за облеклата постигнати с традиционното кроене, с което сме свикнали. То е една добра предпоставка за внедряване в масово производство.

Фиг.7. Колекция „Танграм“ на Боряна Георгиева-Гуцанова

Независимо от метода на проектиране на облеклата по безотпадна технология е напълно постижимо те да бъдат въведени в масовото производство. Промяната в начина на мислене на съвременните информирани хора и все по-голямото желание за себеизява, а не стремежа към подражание на известна личност, дават една добра заявка за скорошна популяризация на този вид облекла.

Източници на информация и снимков материал:

- <https://sazzaloo.wordpress.com/>
- <https://witness2fashion.wordpress.com/>
- <https://www.nastasianash.com/>
- <http://www.threadforthought.net/>
- <http://www.carlosvillamil.com/>